

บทคัดย่อ

การวิจัยขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านถ้ำปลาจังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านถ้ำปลา ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวบ้านถ้ำปลา และเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านถ้ำปลาในเรื่องขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว โดยเลือกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยววัดถ้ำปลา ตำบลโป่งงามอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่วิจัย ทำการศึกษาโดยการสำรวจพื้นที่ การสอบถามความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยว การจัดอบรมเสริมสร้างความรู้และการทดสอบคุณภาพน้ำ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลการศึกษาการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านถ้ำปลา พบว่าผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านถ้ำปลา ทางลบได้แก่ปัญหาน้ำเสีย น้ำขุ่นและปลาในธารน้ำตาย ถ้าถูกทำลาย ปัญหาสิ่งขี้ขยะและทำร้ายนักท่องเที่ยว ผลกระทบทางบวกคือประชาชนและวัดมีรายได้จากการท่องเที่ยว ด้านการจัดการ มีการจัดการเรื่องถังขยะและป้ายเตือนนักท่องเที่ยว

ขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวบ้านถ้ำปลา โดยประเมินจากการใช้ประโยชน์ พบว่า ด้านกายภาพ เรื่องถังขยะ ห้องน้ำ ที่จอดรถ ยังต่ำกว่าระดับขีดความสามารถ ด้านนิเวศ คุณภาพน้ำ ถ้ำ มีระดับอยู่ในขีดความสามารถ แต่เรื่องพันธุ์ปลาพื้นเมืองสูญพันธุ์อยู่ในระดับเกินขีดความสามารถ ด้านสังคม ความแออัดในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในขีดความสามารถ แต่ปัญหาจากสิ่งอยู่ในระดับเกินขีดความสามารถ ด้านเศรษฐกิจ เรื่องแรงงานอยู่ในระดับต่ำกว่าขีดความสามารถ รายได้ของวัดและร้านค้าชุมชนอยู่ในระดับขีดความสามารถแต่รายได้ของกลุ่มเรือถีบเกินขีดความสามารถ

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านถ้ำปลาในเรื่องขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว นักวิจัยชุมชนได้ออกแบบเกณฑ์ชี้วัดขีดความสามารถในการรองรับเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการเรื่องขีดความสามารถของชุมชนถ้ำปลาใหม่ 4 ด้าน 24 รายการ และการสร้างกลไกการเฝ้าระวังที่มาจากประชาชนในชุมชน 4 กลุ่มคือกลุ่มเฝ้าระวังเรื่องน้ำ ขยะ ถ้ำและสิ่ง

Abstract

The research on the carrying capacity of the community-based tourism in the Ban Thampla community of Chiangrai Province has the purposes to study the impacts of tourism on the Ban Thampla community and the carrying capacity of tourist places in the Ban Thampla community, and propose approaches for tourism management by the Ban Thampla community to fit the carrying capacity of the tourist places in the community. The study site is the Thampla Temple, Tambon Pong-ngarm, Maesai District of Chiangrai Province. The research methods include field surveys, use of questionnaires with local villagers and tourists, organization of training to enhance knowledge and skill on water quality testing, and arrangement of platform for stakeholders to share and learn.

The study on the impacts of tourism on the Ban Thampla community reveals that negative impacts include increased water pollution and turbidity, death of fish in the stream, damage of the cave, and ransacking of waste bins and attacking of tourists by monkeys. The positive impacts are increased income from tourism for local villagers and the temple, better waste management, and better preparation to alert tourists of danger.

The study on the carrying capacity of tourist places in the Ban Thampla points that in relation to physical infrastructure including waste containers, toilets and parking space, their uses are still at and approaching the capacity level. In the ecological aspect, the use of water and cave is still at their capacity level but the local fish breeds are exceeding the capacity level. In the social aspect, congestion in tourist places is still manageable while problems relating to monkeys are exceeding the local management capacity level. In the economic aspect, the labour requirement was below the capacity level. Income for the temple and community shops is approaching the capacity level. The pedal boat operating group exceeding the capacity level.

In terms of the approaches to the community-based tourism management in the Ban Thampla community, community researchers agreed on the four aspects of the carrying capacity of the tourist places and have created a set of 24 indicators of the carrying capacity. They have also created a community watch systems on four sensitive aspects relating to water, waste, cave and monkeys.